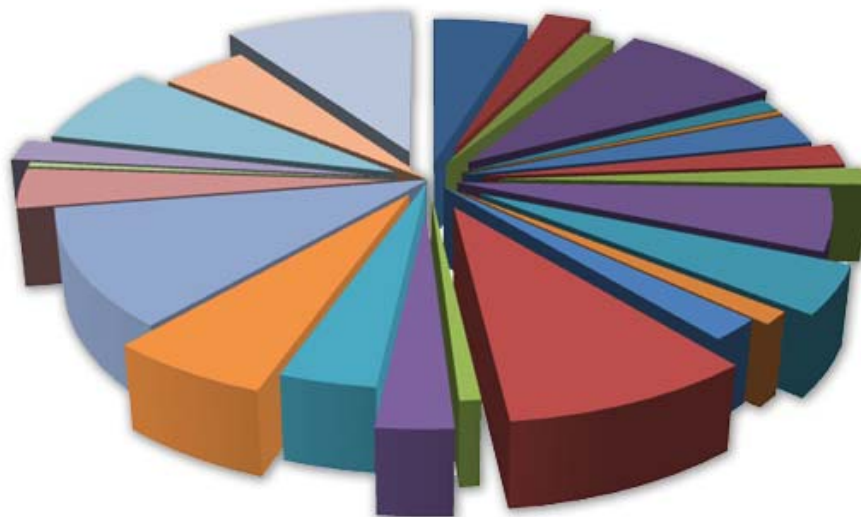




# samenvatting verslag veldraadpleging



## Inhoud

1. Inleiding
2. Doel veldraadpleging
3. Samenvatting veldraadpleging
4. Toekomst
5. Colofon

## 1. Inleiding

Het KCR heeft onder andere als taak cultuureducatie in de stad te stimuleren en het educatief aanbod van Rotterdamse culturele instellingen te ondersteunen en versterken.

Dit gebeurt op twee manieren:

1. Ondersteunen van de markt door een centraal platform te bieden met het stedelijk aanbod
2. Organiseren van het cultuurtraject, een stedelijk samenwerkingsproject tussen de SKVR, scholen en culturele instellingen.

We willen deze zaken verder versterken en beter aan laten sluiten bij onze partners en het educatieve klimaat in de stad. Het KCR wil een website oprichten waarin de twee bovenstaande diensten worden gecombineerd. Omdat het hier heel nadrukkelijk gaat om ondersteuning en samenwerking met partners in de stad (scholen en culturele instellingen) is in de maanden april en mei een veldraadpleging gehouden onder de betrokken partijen.

Doel van deze veldraadpleging is een 'herijking' van de belangen, behoeftes van onze samenwerkingspartners en ze te vragen naar hun ideeën en visies. Hierdoor zijn we beter in staat gemeenschappelijk op te trekken, en kunnen we cultuureducatie in de stad, en het cultuurtraject in het bijzonder, bestendig maken voor de toekomst.

## 2. Doelstelling veldraadpleging

De veldraadpleging bestaat uit twee onderdelen

- 1) Kwalitatief onderdeel: Interviews met een selectie gesprekspartners (scholen en instellingen)
- 2) Kwantitatief onderdeel: Enquête met alle samenwerkingspartners (scholen en instellingen)

Gesprekspartners

- Scholen Primair Onderwijs
- Scholen Voortgezet Onderwijs
- Culturele Instellingen uit alle kunstdisciplines

De gespreksinhoud van de interviews en de vragen uit de enquête zijn onderverdeeld in vier hoofdonderwerpen:

### 1. **Deelname cultuurtraject**

Hierbij wordt onderzocht wat de redenen zijn voor scholen en instellingen om deel te nemen aan het cultuurtraject, en wat hiermee wordt beoogd door de verschillende partijen.

### 2. **Kwaliteit cultuurtraject**

Hierbij wordt de tevredenheid gepeild over de verschillende aspecten van het cultuurtraject, zoals bijvoorbeeld de service van de SKVR of de mate van keuzevrijheid.

### 3. **Toekomst cultuurtraject**

In dit onderdeel worden de partners gevraagd na te denken over verbeterpunten of veranderingen van het cultuurtraject. Er wordt hierbij specifiek ingegaan op zaken als de behoefte aan andere wijze van deelname of de mogelijke effecten van bezuinigingen in de cultuursector.

### 4. **Online stedelijk aanbod cultuureducatie**

Tenslotte wordt de partners gevraagd naar hun mening en behoefte aan een nieuwe website voor stedelijk aanbod cultuureducatie.

In dit verslag is een combinatie van zowel het kwalitatieve als het kwantitatieve deel samengevat.

### 3. Samenvatting veldraadpleging

#### BEREIKCIJFERS VELDRAADPLEGING

##### Bereik onder scholen

PO	aantal interviews	10	aantal enquêtes	42	(36% van de totale doelgroep)
VO	aantal interviews	9	aantal enquêtes	13	(61% van de totale doelgroep)

##### Bereik onder culturele instellingen

aantal interviews	20	aantal enquêtes	14	(67% van de totale doelgroep)
-------------------	----	-----------------	----	-------------------------------

#### 1 DEELNAME CULTUURTRAJECT

##### 1.1 Doelstellingen

Scholen geven aan dat de belangrijkste reden om deel te nemen aan het cultuurtraject is het totaalpakket: een breedteaanbod voor alle leerjaren en de diversiteit van instellingen onder alle kunstdisciplines.

De scholen noemen de kennismaking van leerlingen met de Rotterdamse cultuursector, en het daarmee bevorderen van cultuurparticipatie als belangrijkste doelstelling.



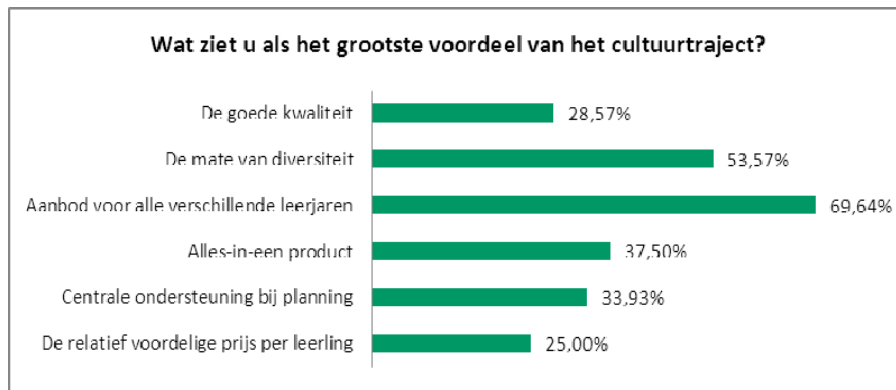
Culturele instellingen geven als belangrijkste reden voor hun deelname aan het cultuurtraject: het willen bijdragen aan cultuurparticipatie van leerlingen en daarnaast het grote leerling bereik. Als belangrijkste doelstelling wordt genoemd het creëren van een wauw-ervaring en het enthousiasmeren van leerlingen voor kunst. Hiernaast wordt door kleinere instellingen het bevorderen van naamsbekendheid genoemd als doelstelling.



## 1.2 Voordelen

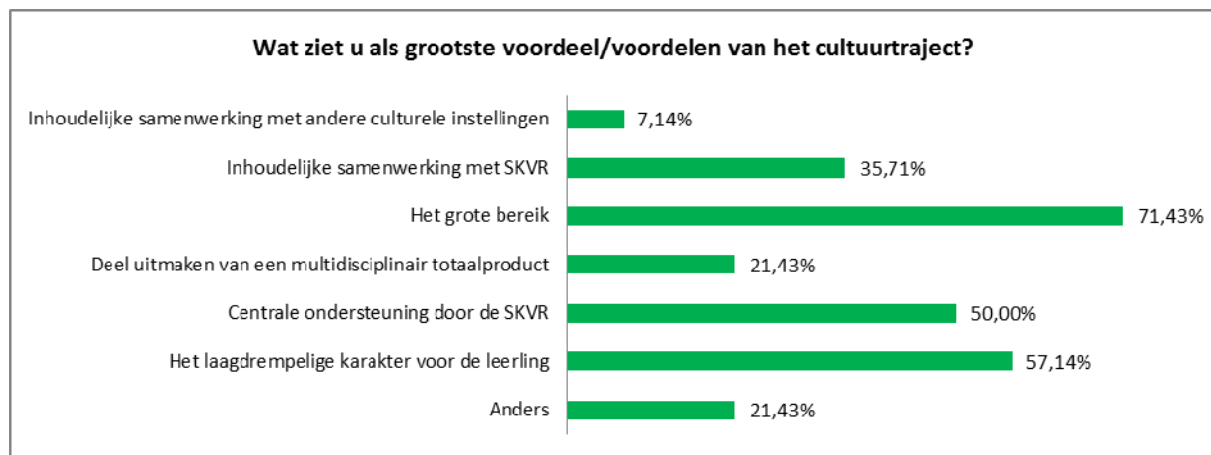
Door de scholen worden als belangrijkste voordelen genoemd: de gunstige organisatie en administratie. De centrale planning en ondersteuning vanuit de SKVR neemt een hoop organisatie uit handen. De structuur van het cultuurtraject draagt hier tevens aan bij.

Verder wordt opnieuw het aanbod voor alle verschillende leerjaren en de mate van diversiteit genoemd als groot voordeel.



Culturele instellingen noemen het grote leerlingenbereik als belangrijkste voordeel. Hierbij wordt nog in het bijzonder gewezen op het bereik onder leerlingen van scholen die zij normaalgesproken niet als klant binnen halen. Verder wordt ook door de instellingen de centrale ondersteuning bij planning en administratie, maar ook de samenwerking met de SKVR op inhoudelijk niveau als belangrijke voordelen genoemd.

Hiernaast wordt ook de mogelijkheid tot samenwerking met andere culturele instellingen binnen het cultuurtraject als positieve factor ervaren.



## 1.3 Nadelen

Binnen het primair onderwijs (PO) wordt als belangrijk nadeel genoemd de geringe keuzevrijheid. Hiernaast wordt het reizen met leerlingen, en de hiermee samenhangende reistijd, door een aantal scholen als problematisch ervaren. De problemen rond de OV-chipkaart wordt hierbij expliciet genoemd. Overigens valt op dat er ook scholen zijn die aangeven geen problemen te hebben met vervoer, waaronder ook scholen die zich buiten het centrum van de stad bevinden.

Het aanbod in de buurt van of in de school wordt zeer gewaardeerd en zou voor sommige scholen verder opgeschroefd kunnen worden.

Verder wordt door enkele scholen de moeilijk aansluitende planning op het schoolrooster genoemd als nadeel. Ook wordt enkele keren het cultuurtraject benoemd als aanbod-gestuurd waardoor er onvoldoende aansluiting is op wat er in de school gebeurt.

Door scholen in het voortgezet onderwijs (VO) wordt het gebrek aan keuzevrijheid en eigen inbreng het vaakst genoemd als nadeel. Hiernaast wordt genoemd de inflexibele planning van het cultuurtraject en dat er soms onvoldoende aansluiting wordt ervaren bij het niveau (vmbo, havo etc.) van de leerlingen. Opvallend is dat in het VO veel minder gesproken wordt over het vervoer als een probleem.

Veel culturele instellingen geven aan geen enkel nadeel te ervaren bij het cultuurtraject, en dus alleen maar voordelen te kennen. De nadelen die wel worden genoemd zijn:

- weinig rendement ten opzichte van geleverde inspanning
- tijdrovend
- directief
- weinig direct contact met de school

#### 1.4 Mogelijke beëindiging

Als mogelijke reden om de deelname aan het cultuurtraject te beëindigen wordt in het PO het meest genoemd de hoge extra kosten in verband met vervoer, gevolgd door gebrek voor het traject zelf. Verder wordt nog genoemd:

- Onvoldoende aansluiting bij de behoefte van school of leerlingen
- Achteruit gang in het niveau van de aangeboden activiteiten
- Weinig vraaggericht
- Moeite met inplannen binnen het eigen schoolrooster
- Als het te veel ten koste gaat van de andere lesuren
- Als de activiteiten en voorstellingen te vaak als niet leuk worden ervaren

In het voortgezet onderwijs wordt veruit het meest gewezen op het mogelijk wegvallen van de cultuurkaart als reden om te stoppen met het cultuurtraject. Verder zouden sommige scholen de keuze kunnen maken om zelfstandig culturele activiteiten te gaan regelen. Verder wordt nog genoemd:

- Te veel onrust die een uitstapje te weeg brengt
- Aanbod dat niet zo bevalt
- Geen aanvullende programmering meer bij het eigen schoolaanbod

### 1.5 Sturing door de SKVR

De reacties van de scholen over de sturing binnen het cultuurtraject zijn niet eenduidig. Er zijn scholen die heel tevreden zijn met de huidige situatie; *“Juist door sturing ontstaat een verassend en gemixt aanbod, wat niet bepaald wordt door de smaak van de leraar die het samenstelt.”*

Anderzijds is er, zoals eerder gezegd, veel behoefte aan meer keuzevrijheid. Bovendien is niet duidelijk waarom een bepaalde keuze wel of niet gehonoreerd wordt.

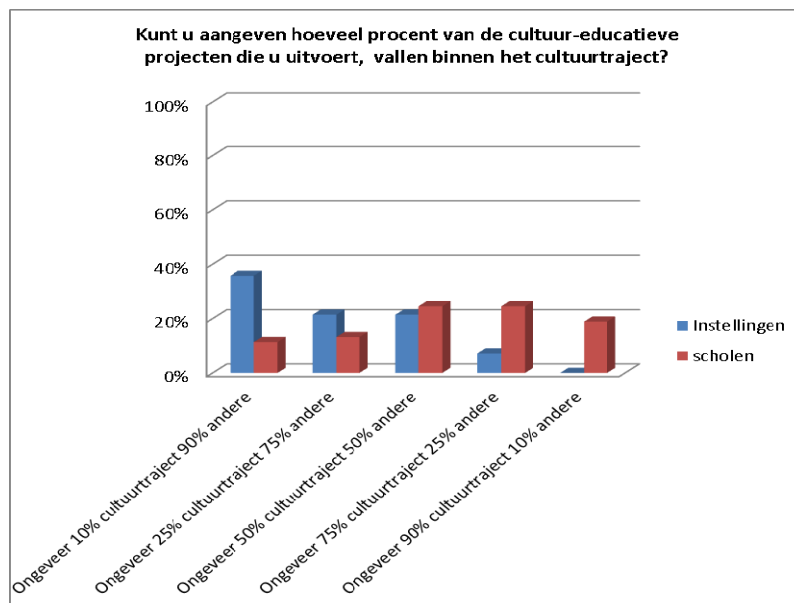
Over het algemeen wordt de sturing van de SKVR door culturele instellingen als positief ervaren. Men geeft aan de sturing vanzelfsprekend te vinden voor een dergelijk grootstedelijk traject als het cultuurtraject. Vooral het bieden van de algemene structuur, inhoudelijke afstemming en kwaliteitsbewaking worden als positief ervaren. Door een aantal instellingen wordt dit als uitgelezen taak van het KCR gezien.

Wel zijn er aanmerkingen op de communicatie rondom het wel of niet aanbieden van een bepaald project van een instelling in het cultuurtraject. Het blijkt vaak niet helder op basis waarvan dergelijke keuzes gemaakt worden. Ook ontbreekt soms de terugkoppeling van feedback door scholen op het aanbod van de instelling. Enkele instellingen geven aan dat het contact met scholen meer gedeeld zou moeten worden.

### 1.6 Verhouding

Het aandeel dat het cultuurtraject inneemt in het totaal aan cultuur-educatieve activiteiten ligt bij de scholen en culturele instellingen verschillend. In de gecombineerde grafiek hieronder is te zien dat scholen meestal aangeven dat het cultuurtraject 50% of *meer* van hun totaal aan culturele activiteiten beslaat.

De instellingen daarentegen geven aan dat het cultuurtraject 50% of *minder* van hun totaal aan educatieve activiteiten beslaat (= alle vertoningen en workshops voor het onderwijs, landelijk). Hieruit valt op te maken dat scholen dus, meer dan instellingen, afhankelijk zijn van het cultuurtraject als het om cultuur-educatieve activiteiten gaat.

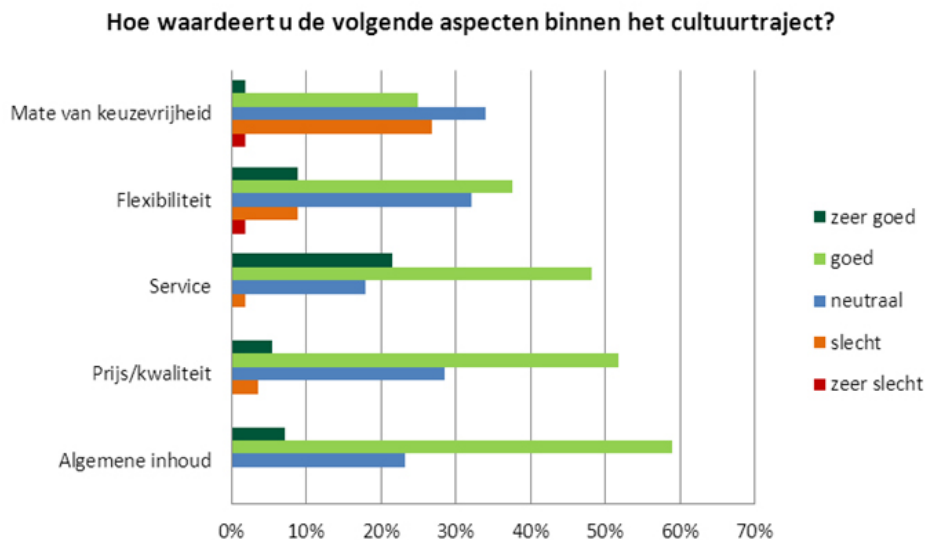




## 2 KWALITEIT CULTUURTRAJECT

### 2.1 Algemene kwaliteit

De grote meerderheid van de scholen is tevreden met de kwaliteit van het cultuurtraject. De sterke punten die genoemd worden zijn de inhoud, het serviceniveau van de SKVR en de prijs-kwaliteitverhouding. Wel wordt vaak gewezen op de soms sterk wisselende kwaliteit van projecten of gastdocenten.



Slechtst wordt beoordeeld de mate van keuzevrijheid, gevolgd door de mate van flexibiliteit. Ook wordt de aansluiting van de projecten op zowel het niveau de leerlingen, de leeftijd van de leerlingen als het schooltype (Montessori, Jenaplan etc.) regelmatig genoemd als verbeterpunt.

Ook culturele instellingen geven aan in het algemeen tevreden te zijn met de kwaliteit van het cultuurtraject. Hierbij wordt vooral de service die de SKVR levert m.b.t. ondersteuning en planning hoog gewaardeerd, alsmede de samenwerking met de SKVR op inhoudelijk niveau.

Als minpunt wordt door enkele instellingen genoemd het gebrek aan contact met de scholen.

### 2.2 Kaders

Culturele instellingen geven over het algemeen aan dat de huidige kaders goed zijn afgesteld op de behoeften van de organisaties. Zowel de inhoudelijke als organisatorische kaders.

### 2.3 Administratieve lastendruk

Scholen en instellingen geven beiden aan dat de administratieve lastendruk prima is.

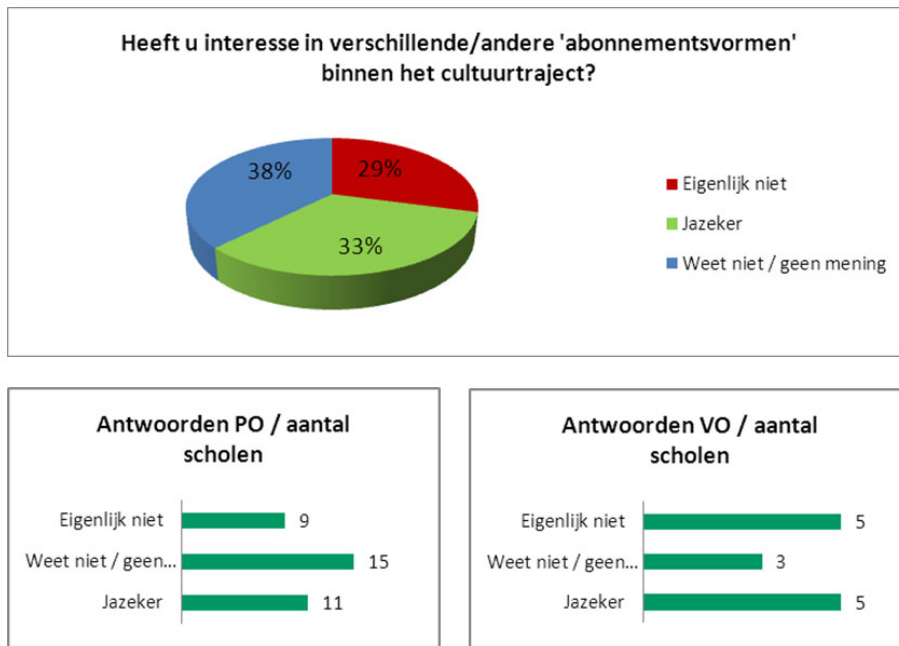
### 2.5 Rapportcijfer

Zowel de scholen als de culturele instellingen geven het huidige cultuurtraject gemiddeld het zelfde cijfer: **7,3**

### 3 TOEKOMST CULTUURTRAJECT

#### 3.1 Abonnementvormen

Ongeveer één derde van de scholen geeft aan interesse te hebben in andere abonnementsvormen.



Zowel een intensiever cultuurtraject met meer projecten per leerjaar, als een minder intensief cultuurtraject met keuze uit 'alleen receptief' of 'alleen actief' of 'actie & receptief' wordt als mogelijkheid genoemd. Opvallend is dat sommige scholen hierbij willen differentiëren tussen onder- en bovenbouw. Bovendien geven tevens één derde van de scholen aan het (nog) niet te weten omdat er nu geen keuzeopties worden aangeboden.

#### 3.2 Aanvullend lesaanbod

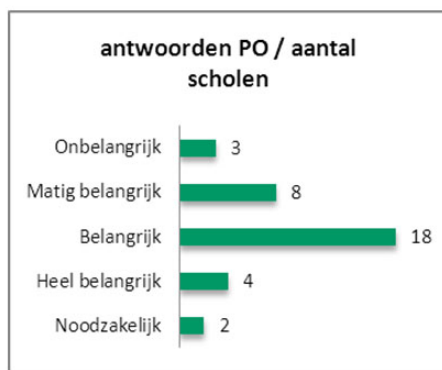
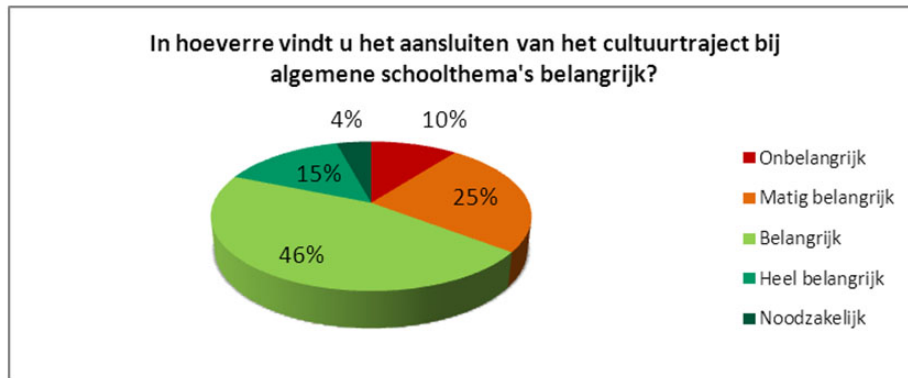
In eerste opzicht valt op dat veel scholen aangeven hier weinig interesse in te hebben. Vervolgens valt op dat onder de geïnteresseerden vooral scholen uit het primair onderwijs vertegenwoordigd zijn. De scholen die aangeven interesse te hebben zijn doorgaans uit op betere aansluiting en/of inbedding in andere activiteiten op de school zodat een cultuurtraject-project minder opzichzelfstaand wordt.

Enkele scholen geven aan dat ze meer behoefte hebben aan lange termijn contact met een instelling.

Een aantal culturele instellingen geeft aan graag aanvullend lesmateriaal op het cultuurtraject te ontwikkelen en aan te bieden, zowel zelfstandig als in samenwerking met de SKVR. Er zijn meerdere instellingen die aangeven reeds ervaring te hebben met het werken in scholen en zouden dit kunnen uitbreiden en koppelen aan hun activiteiten in het cultuurtraject.

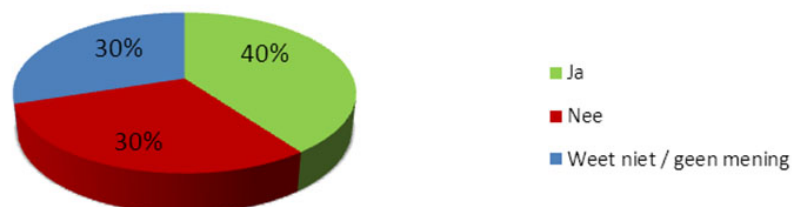
### 3.3 Aansluiting bij schoolthema's

Het merendeel van de scholen geeft aan de aansluiting van het cultuurtraject bij algemene schoolthema's belangrijk te vinden. Dit is opvallend omdat op dit moment hier nog nauwelijks sprake van is binnen het cultuurtraject.



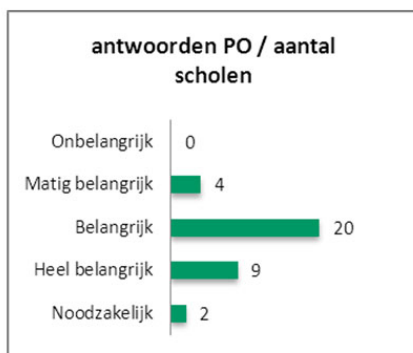
Daar tegenover staat dat veel culturele instellingen mogelijkheden zien om met hun cultuurtrajectprojecten aan te sluiten bij algemene schoolthema's. De behoefte van de scholen en de bereidbaarheid van de instellingen sluiten in dit opzicht dus goed op elkaar aan.

**Ziet u de mogelijkheid om in het cultuurtraject te werken met algemene schoolthema's?**



### 3.4 Keuzevrijheid

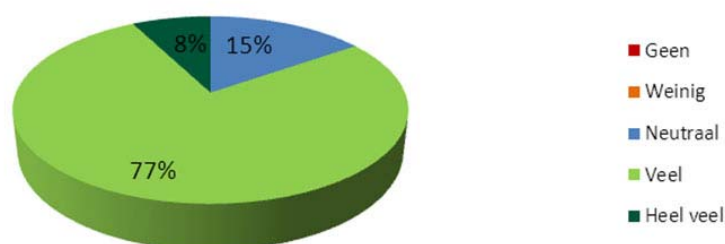
75% van de scholen geeft aan veel belang te hechten aan keuzevrijheid binnen het cultuurtraject. Dit aspect komt ook vaker terug in de veldraadpleging als onderwerp. De beperkte keuzevrijheid voor scholen wordt als belangrijk nadeel van het cultuurtraject gezien. Tevens is opvallend dat bij scholen uit het primair onderwijs minstens zoveel behoefte aan keuzevrijheid bestaat als in het voortgezet onderwijs.



### 3.5 Gegarandeerde afzet

Tegenover de behoefte aan (meer) keuzevrijheid van de scholen staat de behoefte aan gegarandeerde afzet bij culturele instellingen. Ook hier geeft driekwart van de instellingen aan veel waarde te hechten aan een gegarandeerde afzet (van te voren afgesproken aantal bezoekers). In dit opzicht staan de behoeftes van scholen en de belangen culturele instellingen in het cultuurtraject dus tegenover elkaar.

**Hoeveel waarde hecht u aan een gegarandeerde afzet?**



### 3.6 Bezuinigingen

Het verdwijnen van de cultuurkaart voor het voortgezet onderwijs wordt door de VO-scholen van invloed geacht op hun deelname aan het cultuurtraject. Een aantal scholen geeft aan dat op dit moment het gehele cultuurtraject betaald wordt met de cultuurkaart.

Op de vraag of de scholen andere mogelijkheden zien om de deelname te bekostigen wordt een andere verdeling van het schoolbudget en het verhogen van de ouderbijdrage genoemd als mogelijke opties. Het verdwijnen van de cultuurkaart zal waarschijnlijk invloed hebben op de deelname van het aantal VO scholen aan het cultuurtraject.

Van de culturele instellingen geeft ongeveer één derde aan dat mogelijke bezuinigingen op de cultuursector invloed zal hebben op hun deelname aan het cultuurtraject. Het merendeel van de geraadpleegde instellingen denkt echter dat wat hun betreft het cultuurtraject niet direct onder spanning staat.

### 3.7 Beter Presteren

Of het nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid (ROB) "Beter Presteren" invloed heeft op deelname aan het cultuurtraject is voor de meeste scholen nog onduidelijk. Bij VO-scholen lijkt het ROB op dit moment veel minder een rol te spelen dan bij PO-scholen. Slechts enkele PO-scholen geven aan dat het veel invloed zal gaan hebben. Dit is met name het geval bij scholen die het cultuurtraject bekostigen vanuit het brede school budget. Echter, op het moment van enquêteren waren de subsidiebeschikkingen nog niet ontvangen. Wel geven enkele PO-scholen aan dat door de paradigmashift naar taal & rekenen in de school wellicht het draagvlak voor (tijds)investering in culturele activiteiten zou kunnen verminderen.

Verder wordt opgemerkt dat er vanuit het cultuurtraject aansluiting gezocht zou kunnen worden met het onderwijs door ook activiteiten aan te bieden die een koppeling hebben met taal en/of rekenen.

Ongeveer driekwart van de culturele instellingen geeft aan dat Beter Presteren (nog) weinig invloed heeft op hun activiteiten. Dit komt ook doordat de bekendheid met het ROB nogal verschilt per instelling. De instellingen geven aan dat ze vanuit hun eigen visie werken en vervolgens zoeken naar een link met het onderwijs.

### 3.8 Overige ideeën voor de toekomst cultuurtraject

Scholen

- Meer keuzemogelijkheden (ook in de onderbouw PO)
- Aanbod eerder bekend maken i.v.m. jaarplanning
- Beter aansluiting bij schoollessen
- Meer activiteiten in de wijk
- Beter communicatie rond planning en locatie
- Sponsors zoeken

Culturele instellingen

- Een betere voorbereiding in de klas
- Meer feedback van PO-scholen zodat programma's kunnen worden geoptimaliseerd

## 4 CENTRAAL STEDELIJK AANBOD

### 4.1 Centrale website

Op het voorstel voor de oprichting van een centrale website met cultuur-educatief aanbod wordt door de culturele instellingen vrijwel unaniem positief gereageerd. Het in beheer krijgen van het eigen educatief aanbod, en zelfstandig aanvullingen of wijzigingen door kunnen voeren op de website wordt daarbij belangrijk gevonden.

Andere aanvullende opmerkingen zijn:

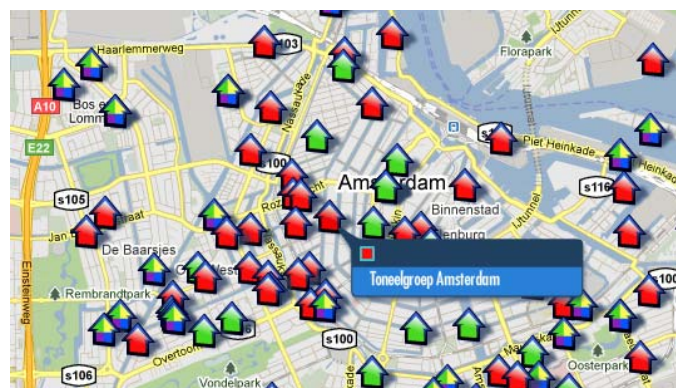
- Een eigen profielpagina kunnen beheeren met links naar eigen website
- Gegevens doorlopend zelfstandig kunnen updaten
- Scholen zouden moeten kunnen zoeken via verschillende zoekfuncties zoals niveau/discipline/leerjaar/thema, maar ook a.d.h.v. trefwoorden ontleend aan kerndoelen uit het onderwijs
- Associatief kunnen zoeken met trefwoorden in een woordwolk
- Meerdere malen wordt een zogenaamde 'surpriseknop' genoemd om het verrassingseffect te behouden.
- Zorg voor alerts (bijv. "8 instellingen hebben hun aanbod ge-update")
- Bij het cultuurtraject kan per project extra lesmateriaal ter voorbereiding of verwerking direct gedownload worden



Voorbeeld woordwolk  
centrale bibliotheek  
Rotterdam

Ook bij scholen wordt het voorstel voor het online aanbieden van stedelijk aanbod cultuureducatie als positief ontvangen door ongeveer 90% van de ondervraagden. Wel wordt vaak gepleit voor het tevens behouden van de papieren brochure.

Verder werd het idee aangedragen voor het integreren van een 'cultuurplattegrond' van Rotterdam.



Voorbeeld cultuurplattegrond Amsterdam ([www.cultuurkaartamsterdam.nl](http://www.cultuurkaartamsterdam.nl))

### 4.2 Monitor

Veel instellingen geven aan het nut in te zien van een monitor. Men zou graag willen weten hoe vaak hun site wordt geraadpleegd en welke onderdelen het meest worden bekeken. Men zou graag de bezoekersaantallen willen bijhouden. Tevens zou men graag evaluaties willen ontvangen via een monitor.

## 4. Toekomst

De belangrijkste conclusie die de SKVR trekt uit de veldraadpleging is dat er in de stad door beide partijen nog altijd veel waarde gehecht wordt aan het cultuurtraject. De SKVR zal daarom het cultuurtraject vanaf 2012-2013 continueren. De SKVR wil de platformfunctie van het cultuurtraject in de stad versterkt neerzetten via het KCR.

Op dit moment is KCR bezig om mede aan de hand van de uitkomsten van de veldraadpleging het cultuurtraject te verbeteren en, daar waar nodig, te reorganiseren.

Hiernaast werkt KCR aan de oprichting van een centrale website voor Rotterdamse cultuureducatie waarbij zowel het cultuurtraject als het overige educatieve aanbod van culturele instellingen toegankelijk gemaakt wordt.

Het KCR zal in het najaar 2011 en in het voorjaar 2012 verschillende informatiebijeenkomsten organiseren over de ontwikkelingen binnen het cultuurtraject en de centraal platform Rotterdamse cultuureducatie.

## 5. Colofon

De veldraadpleging is een onderzoek van het KCR, uitgevoerd in de periode april en mei 2011.

Pepijn Verhoeven, Projectleider veldraadpleging

### Interviews

Pepijn Verhoeven, KCR

Eva Monen, KCR

Ingrid Duindam, KCR

Annemarie Timmermans, KCR

Wil Walvis, KCR

Jim de Vries, KCR

Adri Hilhorst, SKVR Team Onderwijs

### Ondersteuning enquête

Fleur Flohil, stagiair KCR